

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE PHYSICAL CULTURE SPECIALISTS

Сучасне суспільство знаходиться наразі у процесі стрімкої цифровізації та інформатизації усіх сфер життєдіяльності. Неможливо уявити існування людини без постійного використання цифрових технологій як потужного та необхідного інструменту теперішнього покоління. Саме тому однією із ключових цілей МОН України є глобальна та якнайшвидша цифрова адаптація освіти і науки.

Цифрові технології сьогодні є інструментами, що здатні відкривати нові можливості у процесі реалізації основних задач сучасної освіти:

- можливість навчатися не залежно від часу та локації здобувача;
- реалізувати фаховий та дослідно-пізнавальний підходи;
- особистісно-орієнтоване та адаптивне навчання;
- можливість здобувати освіту впродовж всього життя та без кордонів тощо.

Окрім основоположних цифрових умінь (робота з таблицями, документами, презентаціями тощо) сучасний фахівець з фізичного виховання має володіти основами інноваційних практик щодо впровадження наступних моделей навчання: адаптивна освіта, синхронний та асинхронний навчальний процес, змішане навчання, індивідуально-спрямоване навчання, дистанційний освітній процес тощо.

Підвищення якості фахової підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та розширення методологічних, дидактичних, технологічних можливостей можна досягти шляхом активного використання цифрових технологій у освітньому процесі.

Включення цифрових технологій, відповідно до сучасного рівня розвитку суспільства, передбачає першочергово глобальну цифрову трансформацію базових функцій діяльності науково-педагогічних працівників та здобувачів, тобто поетапний перехід на новітні цифрові та бізнес-моделі у виробництві та управлінні. Аналогічно підхід необхідно застосовувати до розуміння процесу цифрової трансформації занять як повної перебудови тренувального процесу, до компонентів якого входять не лише засоби та викладання, а й докорінні зміни у фаховій моделі та у підходах до оцінювання праці викладачів, цифрового управління повсякденними процесами у закладах вищої освіти.

Принагідно зазначити на серйозні труднощі для освітнього процесу загалом, які були спричинені поширенням COVID-19. До прикладу перехід на дистанційну форму діяльності, що сформував потребу у терміновому пошуку використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі.

Ключові слова: цифрові технології, фізичне виховання, здобувачі вищої освіти, особливості, заняття.

Modern society is currently in the process of rapid digitization and informatization of all spheres of life. It is impossible to imagine the existence of a person without the permanent use of digital technologies as a powerful and necessary tool of the current generation. That is why one of the key goals of the Ministry of Education and Culture of Ukraine is the global and as soon as possible digital readjustment of education and science.

Today, digital technologies are tools capable of opening up new opportunities in the process of implementing the main tasks of modern education:

- the opportunity to study regardless of time and location of the applicant;
- implementation of professional and research-cognitive approaches;
- personal-oriented and adaptive training;
- the opportunity to obtain education throughout life and without borders, etc.

In addition to fundamental digital skills (working with tables, documents, presentations, etc.), a modern physical education specialist must possess the basics of innovative practices in implementing the following learning models: adaptive education, synchronous and asynchronous learning process, blended learning, individually directed learning, distance learning process etc.

Improving the quality of professional training of future physical education specialists and expanding methodological, didactic, and technological capabilities can be achieved through the active use of digital technologies in the educational process. The inclusion of digital technologies, in accordance with the current level of development of society, primarily involves a global digital transformation of the basic functions of the activities of scientific and pedagogical workers and researchers, i.e. a gradual transition to the latest digital and business models in production and management. Similarly, the approach must be applied to understanding the process of digital transformation of classes as a complete restructuring of the training process, the components of which include not only tools and teaching, but also radical changes in the professional model and in approaches to evaluating the work of teachers, digital management of everyday processes in higher education institutions.

I would like to point out the serious difficulties for the educational process in general, which were caused by the spread of COVID-19. For example, the transition to a remote form of activity, which created the need for an urgent search for the use of modern information and communication technologies in the educational process.

Key words: digital technologies, physical education, students of higher education, features, classes.

УДК 004:378.147-057.875:796
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.48>

Хомовський О.І.,
викладач кафедри фізичного виховання
Подільського державного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Необхідність пошуку та формування методів вдосконалення організації занять з фізичного виховання із активним впровадженням в освітній процес цифрових технологій у закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Після проведення ретроспективного аналізу літературної бази було встановлено, що активізація розвитку цифрових технологій розпочалась ще у середині ХХ ст., а її пік масштабування припав саме на кінець ХХ ст., наслідком чого стала поява мережі Інтернет.

Дослідженням різних аспектів розвитку цифрових технологій займались низка вчених:

- Вишневська Н., Петречук Л., Захарова І., Швачич Г. розкривали у своїх працях сутність поняття «цифрові технології»;
- Трайнев І. та Трайнев В. – розглядали гуманітарну сферу використання цифрових технологій;
- Жалдак М., Мельніченко В., Сумський В., Морзе Н. – вивчали вищезгадане питання з фізичної точки зору;
- Дубінчук А., Кузнєцов О., Сергієнко К. – досліджували застосування цифрових технологій безпосередньо на заняттях фізичного виховання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на те, що постійно відбувається активний розгляд даного питання науковцями, є аспекти, які досі залишаються достеменно не розглянутими: недостатня ознайомленість як науково-педагогічних працівників так і студентства у методиках використання сучасних цифрових технологій, особливо новітніх.

Також простежується потреба у модернізації даної галузі у відповідності до наявних вимог розвитку та глобалізації цифрових технологій.

Формулювання цілей статті:

– розгляд та виокремлення методів вдосконалення організації занять з фізичного виховання із активним впровадженням в освітній процес цифрових технологій у закладах вищої освіти;

– опис можливих шляхів підвищення якості фахової підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Виклад основного матеріалу. Основним компонентом здорового способу життя є наявність рухової активності. Адже заняття фізичними вправами не лише позитивно впливають на зовнішній вигляд, але і суттєво позначаються на психоемоційному стані та процесі розумового розвитку особистості [2, с. 141–144].

Зазвичай, під час навчання у школі та університеті, доволі розповсюдженим видом рухової активності є заняття з фізичного виховання. Вони є «невід'ємною частиною формування загальної і професійної культури особистості сучасного

фахівця», формують позитивне ставлення до рухової активності, розкривають її роль для психологічного становлення та загальної працездатності здобувачів, привчають до систематичних занять. Основною ціллю занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти є не лише забезпечення достатнього рівня рухової активності для студентства, а й формування мотиваційних установок, допомога підбору саме тієї форми занять, що дасть можливість для повноцінної реалізації себе [4, с. 134–136].

Принагідно зазначити, що останні три роки стали справжнім викликом для фахівців усіх галузей науки, зокрема для викладачів із фізичного виховання. Перехід навчального процесу у змішаний чи повністю дистанційний формат, що став наслідком світової пандемії та, згодом, війни, виключив можливість звичного навчання, спричинив пошук нових форм та методів організації занять, з'явилась необхідність опанування новітніх цифрових технологій тощо. Ще більшою є актуалізація таких пошуків через зменшення кількості варіантів для систематичної фізичної активності (постійні локдауни, обмеження у роботі, або тимчасові закриття спортивних клубів, басейнів, тренажерних залів) [5, с. 56–58].

Вищезгадані обмеження сприяють розвитку гіподинамічних явищ, та ускладнюють ситуацію із «сидячим» способом життя сучасного суспільства, що провокує активне зростання кількості хворих із серцево-судинними патологіями, діабетом, розладами функціонування залоз ендокринної системи. Окрім цього, знижена фізична активність здобувачів освіти спроможна посилювати поширення негативних психологічних тенденцій – підвищувати рівень психоемоційного навантаження чи стресу, посилювати прояви особистісної та ситуативної тривожності, агресивності. Це стало причиною гострої постановки питання щодо удосконалення організаційних аспектів занять з фізичного виховання у ЗВО через процес активного впровадження в освітній процес цифрових технологій та інструментів [3, с. 125–128].

Важливо розуміти, що організація та проведення занять з фізичного виховання у дистанційному форматі тягне за собою певні труднощі обмеження. Наведемо загальнозрозумілі недоліки:

- відсутність потрібного програмного забезпечення і/чи технічних засобів;
- залежність якості занять від стабільності інтернет-мережі,
- значні витрати часу на формування повноцінної програми для дистанційних курсів;
- відсутність неопосередкованого контакту між викладачами та студентами та складність з отриманням зворотного зв'язку;
- необхідність постійного підвищення мотиваційного рівня останніх [1, с. 87–89].

- Також можна виокремити ті обмеження, що стосуються виключно особливостей проведення занять з фізичного виховання, а саме:

- недостатня площа приміщення для проведення рухової активності, що не дає можливості використовувати традиційні види рухової активності (біг, стрибки, вправи з використанням об'ємного інвентарю);

- необхідність у розробці адаптованих комплексів вправ, відповідно до наявних умов;

- складність у отриманні звітів від здобувачів щодо успішного виконання тих чи інших практичних вправ або занять;

- недостатній досвід роботи із онлайн-платформами для проведення занять [2, с. 141–144].

Висновки. Використання цифрових технологій та сервісів дистанційної освіти дають можливість демонструвати результати своєї роботи (відеоматеріали, презентації чи будь-яку додаткову інформацію без прив'язки до певного комп'ютера чи аудиторії).

Сучасні інформаційні технології дозволяють науково-педагогічному працівнику подавати навчальний матеріал доступно та більш цікаво, активізувати студентство та залучати їх до практичної діяльності, забезпечують наявність постійного зв'язку між одногрупниками, та із викладачами.

Для викладача важливо вміти організувати свою роботу зі здобувачами освіти під час дистанційного та змішаного навчання таким чином, щоб процес набуття фахових навичок реалізувався повною мірою, у відповідності до конкретного навчального плану. Саме через це вибір матеріально-цифрового обладнання для успішного реалізування цих програм буде залежати не лише від технічних спроможностей усіх учасників освітнього процесу, а також безпосередньо від умінь науково-педагогічного працівника швидко адаптувати свою діяльність у відповідності до вимог часу, та наявності необхідного організаційно-методичного забезпечення.

Підсумовуючи все вищесказане, можна окреслити низку особливостей процесу організації

занять з фізичного виховання у ЗВО із використанням цифрових технологій:

- адекватне співвідношення теоретичного матеріалу чи практичних вправ до рухової активності, при суттєвій перевазі перших;

- підсумкове оцінювання за курс залежить не лише від рівня фізичної підготовки, але і від наявних знань при виконанні тестових завдань;

- перерозподіл форм та видів рухової активності (акцентування на тих, що можна виконувати без спеціального обладнання та великої кількості простору);

- підбір цифрових засобів для проведення етапного та підсумкового контролю (мобільні застосунки та комп'ютерні додатки).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Грабик Н.М., Грубар І.Я. Цифрові технології в підготовці вчителів фізичної культури. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи* : зб. мат. ІХ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Тернопіль, 2022. С. 87–89.

2. Грабик Н.М., Гулька О.В., Яремій М.В. Використання онлайн-платформ у освітньому процесі з фізичного виховання. *Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у ХХІ столітті* : зб. мат. Міжнар. наук.-практ. конф. Рівне, 2021. С. 141–144.

3. Гулька О.В., Грабик Н.М. Використання zoom та google meet як засобів дистанційного та змішаного форм навчання у вивченні біологічних дисциплін на факультеті фізичного виховання. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи* : зб. мат. VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Тернопіль, 2021. С. 125–128.

4. Сапегіна І.О. Особливості організації занять фізичною культурою у закладах вищої освіти з використанням дистанційних (цифрових) технологій. *Людина, суспільство, комунікативні технології* : мат. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2021. С. 134–136.

5. Чайковський М.Ю., Калита Л.В. Застосування сучасних інформаційних технологій в управлінні організаціями фізичної культури та спорту. *Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку* : зб. мат. І Міжнар. студ. наук. конф. Дніпро, 2021. С. 56–58